

Marija Turk
Filozofski fakultet
Trg Ivana Klobučarića 1
HR-51000 Rijeka

SEMANTIČKE POSUĐENICE – JEDAN OBLIK PREVEDENICA

U ovome se prilogu određuju semantičke posuđenice kao oblik prevedenica u kojima se pod utjecajem nekoga stranog jezika postojećem označitelju pridružuje novo označeno. Pozornost se posvećuje samome pojmu, problemu i kriterijima identifikacije, pitanju jezika uzora i jezika posrednika, vrstama semantičkih posuđenica, semantičkim odnosima izazvanim semantičkim posuđivanjem, odnosu semantičke posuđenice prema drugim tipovima prevedenica, a u vezi s time problematizira se preciznost tradicionalnoga naziva toga tipa prevedenica.

1. Prevedenice

Jezikoslovlje se već više od stotinu godina bavi teorijom i praksom kalkiranja. Unatoč tome u literaturi je o jezičnim dodirima mnogo više priloga posvećenih posuđenicama, nego što je radova o prevedenicama ili kalkovima. Takvom je stanju pridonijela činjenica da se posuđeni leksemi lakše identificiraju od prevedenica.

Naziv *prevedenica* ili *kalk* u ovome će se prilogu rabiti u najširem značenju, onako kako ga tumače W. Betz (1949), K. Schumann (1965) i Ch. Vasilev (1974) pod nazivom *Lehnprägung*, Ž. Muljačić (1968) i V. Vinja (1951) pod nazivom *kalk*, C. Wells (1985) pod nazivom *loan-coinage*, W. Viereck (1982) pod nazivom *full substitution*, N. Reiter (1954), M. Rammelmeyer (1975) i I. Nyomárkay (1993) pod nazivom *Lehnübersetzung*, V. Muhvić-Dimanovski (1992) pod nazivom *prevedenica*. U tome se smislu naziv *prevedenica* odnosi na svaki oblik zamjene stranih tvorbenih jedinica elementima domaćega jezika i prijenos značenja stranoga modela.

Prijenos tvorbenoga modela može biti potpun, djelomičan i slobodan. Prema načinu prenošenja uzora prevedenice se mogu razvrstati u *doslovne* i *djelomične prevedenice*, *poluprevedenice*, *formalno nezavisne neologizme*, *semantičke*

*posuđenice, sintaktički i frazeološki kalk.*¹

Doslovne prevedenice oblik su transfera u kojem se vjerno preslikava strani tvorbeni model, po načelu član za član, i prenosi cjelovito značenje. *Djelomične prevedenice* leksičke su jedinice djelomična prijenosa: jedan se tvorbeni element prenosi vjerno, a drugi slobodno. One ne reproduciraju tvorbeni model u potpunosti. Otklon uvjetovan tvorbenom strukturom jezika u kojem se kalkira može biti u vrsti tvorbenih jedinica ili u njihovu redoslijedu. Pritom se prenosi opće značenje, ali ne i sva pojedinačna značenja. Semantički je dakle odnos modela i prevedenice: sememska podudarnost i otklon u dijelu sema. *Poluprevedenice* takvi su leksički oblici u kojima se jedan dio izraza preuzima u originalnom obliku², a drugi se dio najčešće doslovno prevodi. Riječ je o obliku koji mnogi autori ne izdvajaju iz šire skupine hibridnih složenica.³ S obzirom na to da je to kategorija koja zadržava jedan strani element, one bi se mogle nazvati i poluposuđenicama.⁴ *Semantička posuđenica* jest vrsta kalka u kojem se domaćoj riječi pod utjecajem nekog stranog jezika pridružuje novo, dodatno značenje. Za *formalno nezavisni neologizam* karakteristično je to da jezik primalac stvara vlastiti izraz tako da strani uzor doslovno ne prihvaća. Ta se kategorija može isključiti iz kategorija prevedenica »jer se tu ne oponaša strani predložak, već se potpuno neovisno stvara nova riječ za dotada strani naziv«. ⁵ *Sintaktički kalk* teže je utvrditi od leksičkoga, a misli se na sintaktičke utjecaje jednoga jezika na drugi. Naziv *frazeološke prevedenice* odnosi se na reprodukciju frazema domaćim elementima.

U ovome se prilogu pozornost posvećuje semantičkim posuđenicama kao tipu prevedenica i to samome pojmu, njihovoj identifikaciji, pitanju jezika uzora i jezika posrednika, vrstama semantičkih posuđenica, semantičkim odnosima izazvanim semantičkim posuđivanjem, odnosu semantičke posuđenice prema drugim tipovima prevedenica, a u vezi s time problematizira se i naziv toga tipa prevedenica.

2. Pojam semantičke posuđenice

Semantičke su posuđenice vrsta prevedenice u kojima se pod utjecajem nekog stranog jezika domaćem označitelju, autohtonome ili ranije posuđenome i integriranome leksemu pridružuje novo, dodatno značenje. Novo

¹ O klasifikaciji prevedenica vidi Muhvić-Dimanovski 1992:102.

² Izvorni je oblik u načelu fonološki, morfološki i redovito ortografski adaptiran, ali prepoznatljiv kao stranojezični lik.

³ Usp. Babić 1986:44–48.

⁴ Naziv *poluposuđenica* korespondentan je Schumanovu *Teillehnwort*. Usp. Schumann 1965:81.

⁵ Usp. Babić 1990:225.

značenje može potisnuti staro⁶, ali najčešće supostoje oba značenja. Većina domaćih leksema primivši novo značenje ne napušta svoja dotadašnja značenja. Staro je značenje osnovno, a novo preneseno, obično metaforičko, koje se s vremenom demetaforizira ili leksikalizira u terminološke svrhe.

3. Identifikacija semantičkih posuđenica

Na identifikaciju se semantičkih posuđenica odnose sva pitanja koja vrijeđe za utvrđivanje prevedenica općenito. Bitan pokazatelj semantičkih posuđenica jest sadržajna podudarnost uzora i pretpostavljene semantičke posuđenice, odnosno paralelizmi u odnosu na razinu izraza i sadržaja leksema u dvama jezicima. Kada je riječ o semantičkim posuđenicama, podudarnost valja shvatiti uvjetno: kao sličnost dovoljnu za međujezičnu komunikaciju. Utvrđi li se podudarnost višeznačnog leksema u jednom jeziku s odgovarajućom leksičkom činjenicom samo u jednome stranome jeziku, to može biti pokazateljem da je jedan od njih mogao biti davateljem predloška. Primjerice, u hrvatskome jeziku označitelj *klip* može biti: 1. botanički naziv sa značenjem *plod kukuruza* i 2. tehnički naziv: sa značenjem *dio motora*. Jednaki se odnosi utvrđuju i u njemačkome jeziku u leksemu *Kolben*. Istovjetni odnosi upućuju na mogućnost preuzimanja uzora. Društvene mogućnosti preuzimanja uzora potvrđuju u ovome slučaju pretpostavku o tome da je njemački bio uzorom hrvatskoj semantičkoj posuđenici u tehničkome nazivlju, a ne obrnuto. Važan pokazatelj semantičkih posuđenica jest naporedna uporaba primljenice i semantičke posuđenice: npr. *samit* (engl. *summit*) i *vrh*, oba leksema u političkom smislu znače *najviše predstavnike (sastanak na vrhu: sastanak najviših predstavnika)*, *star* (engl. *star*) i *zvijezda*, oba leksema u značenju *osoba koja se u nekim oblicima u javnosti izuzetno ističe*.

4. Jezik davalac, jezik primalac i jezik posrednik

U uskoj je vezi s identifikacijom semantičkih posuđenica utvrđivanje podrijetla uzora. Utvrđi li se, međutim, podudarnost pretpostavljene semantičke posuđenice u više jezika, problem identifikacije uzora i putovi njegova širenja postaju još složenijim. Primjerice, za leksem *sedlo* u značenju *pla-*

⁶ Francuski leksemi *confort* i *humoriste* semantičkim su posudivanjem iz engleskoga jezika izgubili svoja prvotna značenja. Leksem *confort* potječe iz starofrancuskoga, a u suvremenome francuskom jeziku pod utjecajem engleskoga *comfort* ima značenje 'sve ono što u materijalnom smislu pridonosi ugodnom životu'. Novo je značenje francuski preuzeo iz engleskoga u 19. stoljeću, a staro se značenje 'utjeha' izgubilo. Prvotno značenje francuske riječi *humoriste* – 'zlovoljan čovjek' – potisnuto je novim značenjem 'čovjek koji posjeduje smisao za šalu'. Novo je značenje preuzeto iz engleskoga u 18. stoljeću. Vidi: Zergollern-Miletić 1992:138–139.

ninskog prijevoja podudarnost se može utvrditi u hrvatskome, engleskome (*saddle*), njemačkome (*Sattel*), francuskome (*selle*) i ruskome jeziku (*sedlovina*). Da bi se utvrdilo ishodište i putovi širenja, nužna su šira lingvistička i izvanlingvistička istraživanja, ali ne treba smetnuti s uma ni poligenezu, tj. napredno razvijanje nezavisnih pojava u više jezika.⁷ Primjerice, leksem *pero* u hrvatskom jeziku može imati osnovno značenje 'rožnata i vlaknasta izraslina iz kože ptica' i drugo 'metalna naprava kojom se piše'. Jednako su tako oba značenja u francuskom leksemu *plume*, njemačkom *Feder* i talijanskom *penna*. S obzirom na to da je do sredine 19. stoljeća glavni pisaci pribor bilo gušće pero, motivacija novoga značenja vrlo je jasna i moguće je da je u različitim jezicima dala iste rezultate. U hrvatskim se rječnicima taj leksem sa sekundarnim značenjem javlja vrlo rano, i to uz talijansku natuknicu *penna* u Mikaljinu (1651), Della Bellinu rječniku (1728), potom u Belostenčevu (1740) i Stullijevu rječniku (1806). Ta činjenica upućuje na pretpostavku o mogućem semantičkom posuđivanju prema talijanskom ili latinskom predlošku.

Utvrđivanje jezika uzora otvara i dodatna pitanja, kao što je mogućnost jezika posrednika i mogućnost više semantičkih posuđenica istoga označitelja kao rezultat utjecaja više jezika. Semantem *krtica* može se raščlaniti na pet semema: 1. sisavac koji živi pod zemljom 2. krzno 3. marljiva osoba, 4. sprava za bušenje tunela, 5. ubačeni doušnik. Usporedbom s drugim jezicima utvrdit će se podudarnost u značenju 'doušnik' s engleskim (*mole*), njemačkim (*Maulwurf*), francuskim (*taupe*) i talijanskim jezikom (*talpa*). Uzor ove semantičke posuđenice treba, kako tvrdi V. Muhvić-Dimanovski, tražiti u engleskome jeziku. U prilog tome govori i činjenica da su prema engleskom uzoru i njemački i talijanski također stvarali semantičke posuđenice jer u tim jezicima postoje stariji leksemi nemetaforičkog značenja: njem. *Spitzel*, tal. *spia*. Oba leksema funkcioniraju u hrvatskome jeziku kao posuđenice na supstandardnoj razini: *špicel*, *špija*. Podudarnost u značenju leksema *krtica* 'sprava za bušenje tunela' razvidna je u francuskome i hrvatskome jeziku. Povijest strojarstva potvrđuje pretpostavku o francuskome utjecaju na hrvatski.⁸ Stoga su društvene mogućnosti kulturnoga i jezičnoga dodira, odnosno društvene mogućnosti preuzimanja uzora vrlo važan pokazatelj semantičkih posuđenica. Pojedini leksemi mogu, dakle, pod utjecajem više jezika višestruko proširiti značenje, pa možemo govoriti o višestrukim semantičkim posuđenicama na jednome označitelju. Otkrivanje jezika uzora može otežati činjenica da je uzor dijalekatska pojava u jeziku davaocu. Primjerice, hrvatski naziv za dječju bolest *kozice* jest kao i njemački izraz *Pocken* u pluralu, a koji u južnoj Njemačkoj znači i 'kozice' (dem. pl. od *koza*). U tom je idiomu zbog prelaska početnih zvučnih glasova u bezvučne u pluralu od

⁷ O pojmu poligeneze u jeziku vidi Muljačić 1968:16.

⁸ Usp. *Tehnička enciklopedija*.

(*Ziegen*)*bock* postao homonim plurala od *Pocke*.⁹

U semantičkom posuđivanju jezik posrednik može imati važnu ulogu. Posrednička se uloga sastoji u tome da je jedan jezik stvarao semantičke posuđenice koje potom služe kao uzor za kalkiranje nekom drugom jeziku. U hrvatskom je jeziku njemački jezik imao značajnu posredničku ulogu. Latinski je uzor *radix* u mnogim jezicima poslužio kao uzor za stvaranje semantičke posuđenice *korijen* u različitim strukama: anatomiji (~ *jezika*), lingvistici (~ *riječi*), matematici (*kvadratni* ~). S obzirom na to da je hrvatsko matematičko nazivlje preuzeto pretežito iz njemačkoga, taj je jezik mogao imati posredničku ulogu (Rammelmeyer 1975:208).

5. Vrste semantičkih posuđenica

Semantičke se posuđenice mogu podijeliti prema različitim kriterijima u više podskupina.

Prema izrazu mogu se podijeliti na *homofone* i *heterofone semantičke posuđenice*. Naziv homofone semantičke posuđenice treba shvaćati u relativnome smislu. Riječ je o internacionalizmima koji su u različitim jezicima fonološkom adaptacijom modificirali izraz. Kao primjer mogu poslužiti novije semantičke posuđenice iz računalnog nazivlja: *generacija*, *memorija*, *meni*, *program*, *virus* itd. Heterofone se semantičke posuđenice izrazom razlikuju od jezika do jezika, a značenjem su istovjetne s modelom i sa semantičkim posuđenicama koje su nastale po istome uzoru: *miš* (< eng. *mouse*), *kričav* (< njem. *schreiend* u značenju za intenzivnu boju), *leća* (kao optički pojam prema njem. *Linse*) itd.

Prema sadržaju semantičke se posuđenice mogu podijeliti u dvije skupine: *homonimske* i *sinonimske semantičke posuđenice*. Homonimske se semantičke posuđenice odnose na izraze kojima se pridružuju različiti sadržaji. Primjerice leksemu *jutro* s prvotnim značenjem 'prvi dio dana' semantičkim posuđivanjem prema njemačkom leksemu *Morgen*, koji uz osnovno značenje 'prvi dio dana', ima i značenje 'mjerna jedinica za površinu zemlje' pridružuje se to novo značenje. Primarno i sekundarno značenje leksema *jutro* stoje u homonimskom odnosu. Sinonimske semantičke posuđenice imaju jednako ili blisko značenje s nekim drugim leksemima u istome jeziku: *sedlo* ili *prijevoj*, *jutro* ili *ral*, *mjera* (< njem. *Maßnahme*) ili *postupak*.

Semantičke posuđenice mogu biti različite vrste riječi:

a) imenice: *miš* (< *mouse*), *zvijezda* (< *star*), *babica* (< rus. *babka* u tehničkome značenju 'mali nakovanj'), *maćuhica* (< njem. *Stiefmütterchen*);

⁹Ž. Muljačić za taj tip semantičkoga posuđivanja predlaže naziv *semantička posuđenica* s *kalkiranom formom* prema Schumannovoj tipologiji *Lehnbedeutung mit Lehnform*. Vidi Muljačić 1968:13.

b) glagoli: *kontrolirati* (< engl. *(to) control*) sa značenjem 'imati moć, vlast nad nekim'; *zamrznuti* ili *zalediti* (< engl. *(to) freeze*) u značenju 'obustaviti': *zamrznuti sporazum, zalediti odnose*; *bubati* (< njem. *pauken*) u značenju 'učiti';

c) pridjevi: *vruć* (< engl. *hot*) : *vruća tema; kričav* (< njem. *schreiend*) u značenju 'intenzivna boja'; *sirov* (< *roh*) u značenju 'neobrađen' (npr. *sirovo željezo*); *zelen* (< njem. *grün*) prvotno ono što se odnosi na političku stranku u Njemačkoj, potom na sve ekološki orijentirane udruge, zatim 'ono što ne zagađuje okolinu'; *suh* (< franc. *sec*) sa značenjem 'trpak': *suho vino*.

d) prilozi: *uživo* (prvotno prema lat. *in vivo*, potom prema engl. *live*).

Prema spojivosti razlikuju se semantičke posuđenice koje:

a) pojavljuju se same: *miš* (< engl. *mouse*), *vatra* (< njem. *Feuer*) u značenju 'napad';

b) imaju uza se dopunu: *lanac* (< njem. *Kette*: u *gorski lanac*, ili engl. *chain*: *krijumčarski lanac, lanac trgovina*); *vruć* (< engl. *hot*: *vruće pitanje*);

c) dolaze podjednako samostalno ili vezano s atributivnom riječju: *paket / paket mjera, kolač* (< engl. *cake*) / *devizni kolač, grana* (< *Zweig*) / *znanstvena grana*.

6. Značenjski odnosi u semantičkim posuđenicama

Semantičke posuđenice mogu uključivati više semantičkih aspekata. Različiti su semantički odnosi promatraju li se u odnosu na stranojezične ekvivalente ili u odnosu na unutarjezični leksik.

U odnosu na stranojezični leksik semantičke su posuđenice homolozi prema odgovarajućim leksemima u stranom jeziku, onima koji su motivirali njihov nastanak i u odnosu na lekseme koji su semantičke posuđenice u nekom drugom jeziku koji je kalkirao prema istome predlošku. Mnoge su semantičke posuđenice prema istome predlošku nastale u više jezika. Za ilustraciju se, uz već spomenutu semantičku posuđenicu *krtica* prema engleskom uzoru *mole*, navodi samo jedan od mnoštva primjera: hrv. *paket*, njem. *Paket* (Viereck 1980:15), ruski *paket* (Ward 1986:326) nastale po uzoru na engl. *package* u značenju 'skup, kombinacija ili niz povezanih dijelova ili elemenata'.

Unutar jezika primaoca semantičke posuđenice ulaze u složenije semantičke odnose koji se mogu pratiti unutar leksema i među leksemima.

Unutrašnji semantički odnosi pokazuju polisemiju, tj. proširivanje značenja na temelju prenošenja metaforom i metonimijom: *miš* (< *mouse*), *leća* (< *Linse*), *koš* (prema njem. *Korb*: anat. *prsnj* ~ : *Brustkorb* ili prema engl. *basket* u športu), *zdjelica* (< *scutella*: anat.), *ljuska* (< *shell*), *petlja* (< *loop*), *stjenica* (< *bug*), *kolač* (< *cake*) itd.

Semantički odnosi među leksemima mogu biti odnosi bliskosti i odnosi suprotnosti. Kad je leksem semantičkim posuđivanjem dobio dodatno značenje, a primarno i sekundarno značenje nemaju zajedničkoga sema, riječ je

o homonimiji: npr. *jutro* (dio dana i mjera), *mjera* (veličina i postupak), *patka* (životinja i izmišljotina). Odnos bliskosti ili sinonimije moguće je jedino na razini različitih izraza semantičke posuđenice i autohtone riječi: npr. *sedlo* ili *prijevoj*, *jutro* ili *ral*, *zajelica* ili *karlica* itd. Sinonimijski su odnosi rjeđi, jer je nastanak semantičke posuđenice motiviran potrebom imenovanja pojmovne inovacije.

7. Semantičke posuđenice i drugi tipovi prevedenica

Ako semantičku prosuđenicu poimamo na dosad prikazani način, onda to znači da je ona uža kategorija od prevedenice općenito. Semantičke su posuđenice uglavnom podudarne jedino s kategorijom doslovnih prevedenica jer se preuzimanjem novoga značenja istodobno prevodi strana riječ koja to značenje nosi.¹⁰ Između prevedenica i semantičkih posuđenica ponekad je teško odrediti granicu (Oksaar 1984:847), a i prevedenice često rezultiraju semantičkim posuđenicama (Carstensen 1988).

8. Terminološko određenje

Pođe li se, međutim, od činjenice da je proces jezičnoga posuđivanja u biti motiviran općenito potrebom za imenovanje pojmovnih inovacija¹¹ — izravnim posuđivanjem ili kalkiranjem, onda je rezultat jezičnoga posuđivanja gotovo uvijek i semantičko posuđivanje, neovisno o tome preuzima li se strani izraz ili se on kalkira, doslovno ili djelomično. U takvome širem poimanju semantičkoga posuđivanja, ono što se uobičajeno naziva semantičkom posuđenicom, bio bi samo jedan i to pravi aspekt semantičkoga posuđivanja. To nadalje otvara pitanje terminološke preciznosti toga tipa prevedenica.

Semantička je posuđenica kategorija koja se javlja u gotovo svih autora koji se bave teorijom i praksom kalkiranja i u određivanju njezina pojma ima najmanje razlika. Nociju, međutim, prate etikete koje upućuju na modificirano određenje: *semantic loan* [Haugen (1972:85), Sørensen (1972:71–153), Wells (1985:275–278), Viereck (1986:115–119)], *loan-meaning* [Lehnert (1986:129–157), Ward (1986:307–331)], *semantic extension* [Weinreich (1963:51)], *Lehnbedeutung* [Betz (1949:24), Schumann (1956:61–90), Carstensen (1979:90–93), Duckworth (1979:222), Rammelmeyer (1975:22)], *emprunt sémantique* [Deroy (1956), Gagnon (1984)], *emprunt caché* [Gagnon (1984)], *betydelselån*, *betydningslån*¹², *calco semantico* [Dardano (1995:175)]. U jezikoslovnim

¹⁰ Usp. Muhvić-Dimanovski 1992:158.

¹¹ Bloomfield govori o kulturnoj difuziji, koja znači prenošenje ili širenje stvari i običaja iz jedne jezične zajednice u drugu. Zajedno se s predmetima, pojmovima i običajima prenose i riječi kojima se oni imenuju. Navedeno prema Filipović 1986: 29.

¹² Švedski autor M. Ljung rabi naziv *betydelselån*, danski autor K. Sørensen naziv *betydningslån*. Usp. Muhvić-Dimanovski 1992:101–106.

raspravama na hrvatskom jeziku uglavnom se rabi naziv *semantička posuđenica* [Muljačić (1968:8–9), Filipović (1986:155), Babić (1990:230), Muhvić-Dimanovski (1992:155–163)], a ima i prijedloga za naziv *proširenje značenja u obrnutom smjeru* [Zergollern-Miletić (1992)].¹³

U hrvatskom se jezikoslovlju ustalio naziv *semantička posuđenica*, jer je riječ samo o preuzimanju novoga značenja. U tom je smislu naziv transparentan i u potpunosti odgovara pojmu na koji se odnosi. S obzirom na činjenicu da je leksičko posuđivanje – izravno ili kalkirano – u načelu uvijek pokrenuto potrebom za imenovanjem novih pojmova, zato pretežiti dio leksičkih posuđenica i prevedenica predstavlja semantičko bogaćenje. Naziv semantičke posuđenice stavljen u širi kontekst jezičnoga posuđivanja, mogao bi se odnositi na svaki oblik semantičkih inovacija. Da bi se terminološki distingvirali pojmovi šireg i užeg, tj. isključivo, semantičkog posuđivanja, držim da bi za semantičku posuđenicu mogao biti prikladan naziv *semantička prevedenica*. Osim terminološke preciznosti u prilog naziva *semantička prevedenica* govore i formalni razlozi: *semantička se prevedenica* kao tip prevedenice pridružuje terminološkome nizu: *doslovna i djelomična prevedenica, polu-prevedenica* itd.

Literatura

- Babić, S. 1990. Njemačke prevedenice u hrvatskom ili srpskom jeziku, u knj. *Hrvatska jezikoslovna čitanka*. Zagreb : Globus, 225–230.
- Babić, S. 1986. *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. Zagreb : JAZU; Globus.
- Betz, W. 1949. *Deutsch und Lateinisch. Die Lehnbildungen der ahd. Benediktinerregel*. Bonn.
- Carstensen, B. 1979. Evidente und latente Einflüsse des Englischen auf das Deutsche. In: *Fremdwort-Diskussion*, Hrsg. P. Braun. München : W. Fink Verlag, 90–94.
- Carstensen, B. 1988. Loan–translation: Theoretical and practical issues. *Folia linguistica*, XXII/1–2, Mouton–de Gruyter, Berlin, 1988., str. 85–92.
- Deroy, L. 1956. *L'emprunt linguistique*. Bibliothèque de la Faculté de Philosophie et Lettres de l'Université de Liège, Fascicule CXLI, Editon »Les Belles Lettres«, Paris.
- Duckworth, D. 1979. Der Einfluß des Englischen auf den deutschen Wortschatz seit 1945. *Fremdwort-Diskussion*, Hrsg. P. Braun. München : W. Fink Verlag, 212–245.

¹³ Naziv *proširenje značenja u obrnutom smjeru* ne može se dakako koristiti u apsolutnome smislu jer ga autorica rabi za imenovanje specifična odnosa engleskoga i francuskoga jezika. Vidi bilješku 6.

- Filipović, R. 1986. *Teorija jezika u kontaktu*. Zagreb : Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti i Školska knjiga.
- Gagnon, G. i Rey-Debove, J. 1984. *Dictionnaire des anglicismes*. Paris : Les usuels du Robert.
- Haugen, E. 1972. The Analysis of Linguistic Borrowing, In: *The Ecology of Language*, Essays by Einar Haugen, Stanford : Stanford University Press, 79–109.
- Lehnert, M. 1986. English Loans in GDR German. In: *English in Contact With Other Languages*, Eds. W. Viereck and W. D. Bald. Budapest : Akadémiai Kiadó, 129–157.
- Muhvić-Dimanovski, V. 1992. Prevedenice – jedan oblik neologizama. *Rad HAZU* 446, 93–205.
- Muljačić, Ž. 1968. Tipologija jezičnog kalka. *Radovi*, sv. 7, Filozofski fakultet, Zadar, 5–19.
- Nyomárkay, I. 1993. »Le cas du calque ... est plus complexe« (B. Unbegaun) (Über die Lehnübersetzungen mit besonderer Rücksicht auf das Kroatisch[serbisch]e), *Studia Slavica Hungarica* 38:1–2.
- Oksaar, E. 1984. *Das Deutsche im Sprachkontakt, Sprachgeschichte*, Ein Handbuch zur Geschichte der deutschen Sprache und ihrer Erforschung. Berlin–NewYork : Walter de Gruyter, 845–854.
- Rammelmeyer, M. 1975. *Die deutschen Lehnübersetzungen im Serbokroatischen*. Wiesbaden : Franz Steiner Verlag GmbH.
- Reiter, N. 1954. *Die deutschen Lehnübersetzungen im Tschechischen*, Osteuropa-Institut Berlin, Slavistische Veröffentlichungen, 3. Berlin.
- Schumann, K. 1965. Zur Typologie und Gliederung der Lehnprägung. *Zeitschrift für slavische Philologie*, Band XXXII, Heft 1, 61–90.
- Simeon, R. 1969. *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva I–II*. Zagreb : Matica hrvatska.
- Sørensen, K. 1982. English Influence on Contemporary Danish. In: *The English Element in European Languages*, vol. 2, ed. R. Filipović. Zagreb : Institute of Linguistics, Zagreb, 1982, str. 71–153.
- Tehnička enciklopedija*. Zagreb : Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1963–1979.
- Vasilev, Ch. 1974. Lehnprägungen im Polnischen und Slovenischen, In: *Festschrift für Alfred Rammelmeyer*, Hrsg. H.–B. Harder. München. 405–438.
- Viereck, K. 1986. English Loans in Austrian German. In: *English in Contact With Other Languages*, eds. W. Viereck and W. D. Bald. Budapest : Akadémiai Kiadó, 159–177.
- Viereck, W. 1982. The Influence of the English Language on German. *Amerikastudien – American Studies*, Jahrgang 27, Vol. 27, 203–214.
- Vinja, V. 1951. Calque linguistique u hrvatskom jeziku Marka Marulića. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, Zagreb, 547–566.
- Ward, D. 1986. *English contribution to Russian*, In: *English in Contact With Other Languages*, eds. W. Viereck and W. D. Bald. Budapest : Akadémiai Kiadó, 307–331.

- Weinreich, U. 1963. *Languages in Contact*. The Hague : Mouton.
Wells, C. J. 1985. *German: A linguistic history to 1945*, Clarendon Press, Oxford, 1985., str. 275–278.
Zergollern-Miletić, L. 1992. Semantičke posuđenice iz engleskog u francuskom jeziku. *Radovi Zavoda za slavensku filologiju*, 27, 137–143.

Semantic loans as a kind of translation loans

Summary

The paper defines semantic loans as a kind of translation loans in which, under the influence of a foreign language, the existing signifier is given a new signified. The author describes the concept of semantic loan itself and the criteria for its identification, together with the model language and the mediator language, various kinds of semantic loans, semantic relations resulting from semantic borrowings and the relation between semantic loans and other types of translation loans, and consequently questions the accuracy of the traditional term for this type of translation loans.

Ključne riječi: posuđenica, semantička posuđenica, prevedenica
Key words: loan-word, semantic loan, translation loan